

2000
S
674-1/2
5

LPSR KOKAPSTRĀDES RŪPniecības ministrija
RAZĪŠANAS APVIENĪBA «BALTIJA»

NO PRIMITĪVAS
ZĀGĒTAVAS
LĪDZ MODERNAM
KOMBINĀTAM

Liepāja — 1980

67

VALSTS BIBLIOTEKA
Latv. PSRS
-89

LPSR KOKAPSTRĀDES RŪPNIECĪBAS MINISTRIJA
RAZOŠANAS APVIENĪBA «BALTIJA»

NO PRIMITĪVAS
ZĀĢĒTAVAS
LĪDZ MODERNAM
KOMBINĀTAM

КОНТРОЛЬНЫЙ ЭКЗЕМПЛЯР

Liepājā 1980. gadā

Vija Lāča Latv. PSR
VALSTS BIBLIOTĒKA

80-

REPUBLIKAS KĀRTOŠANAS MINISTRIJA
KĀRTOŠANAS APVIENTRIS "BALTA"

NO PRIMITĪVAS
SĀĒTAVAS
LĪDZ MODERNAM
KOMBINĀTAM

КОНТРОЛЬНИК СЕКТОРА

EZERMALĀ SAVIJAS LAIKMETI

Ja mēro cilvēka mūžu, simts gadi ir ļoti ilgs laiks. Arī rūpniecības uzņēmumam tas nav niecīgs spridis. Cik daudz pārmaiņu noticis šajos simtos gados, it sevišķi padomju varas laikā. Šīs pārmaiņas nav gājušas secen arī 18,5 hektāru lielajam zemes gabalam starp Liepājas ezera dienvidrietumu krastu un Jauno ielu, kuras mūžs nebūt neatbilst nosaukumam.

Jau iztālēm redzami trīs vareni dūmeņi. Virs tiem katru dienu vijas dūmu vērpētes. Te atrodas kokapstrādes kombināts «Baltija» — tāda paša nosaukuma ražošanas apvienības vadošais uzņēmums. Trešais pēc vecuma savas nozares uzņēmums republikā.

No divām kokzāģētavām un trim nelielām fabrikām izaudzis moderns un spēcīgs kombināts. Kādreizējais smagais roku darbs pārnests uz augstāzīgu mašīnu pleciem, primitīvu ierīču vietā stājušies automāti, pusautomāti un cita mūsdienu tehnika. Kur agrāk bija grūti elpot — gan burtiskā, gan pārnēstā nozīmē un daudzi iemantoja tuberkulozi, tagad radīti normāli darba apstākļi. Stipri mazāks kļuvis mašīnu troksnis. Vairs neblāv un nekūp petrolejas vai gāzes lampas, pašreizējais darbvietu apgaismojums atbilst cilvēka redzes fizioloģiskajām prasībām.

Sen aizmirsti tie laiki, kad darba nedēļa ilga 70 stundas. Pagātnē palikusi nežēlīgā bērnu un pusaudžu ekspluatācija. Ražošana nav pakļauta stihiskajām tirgus svārstībām, izzudis bezdarba rēgs. Būtiski mainījies darba raksturs — strādnieks no vienkārša fizisku operāciju veicēja pārvēršas par mašīnu vadītāju. Nu viņa darba augļus nepiesavinās pašmāju vai ārzemju kapitālisti, kā tas bija cariskās patvaldības un nacionālistiskās buržuāzijas varas drūmajos gadu desmitos.

«Baltijai» ir bagāta vēsture. Tā konspektīvi izklāstīta šajā brošūrā. Pilnīgāks apraksts un svarīgāko dokumentu fotokopijas glabājas gan pašā uzņēmumā, gan Liepājas pilsētas Centrālajā bibliotēkā, gan Vēstures un mākslas muzejā.

SĀKOTNE

1880. gadā uz diviem zemes gabaliem, kuriem bija hipotēkas numuri 1846 un 1848, uzcēla nelielu zāgētavu. Pašā sākumā tur bija vienīgi dzelzs gateris un paprāvs ripzāģis, ko darbināja 30 zirgspēku lokomobile.

Darba dienas ilgums bija 12 stundas, pēc 1897. gada — par vienu stundu īsāks. Darba apstākļi bija ļoti grūti, atalgojums — niecīgs. 1904. gadā zāgētavā nodarbināja 25 cilvēkus — tikai vīriešus.

1920. gadā zāgētavu nopirka citi īpašnieki. Viņi uzstādīja jaunus gaterus un citas mašīnas. Gadā ražoja 30 līdz 45 tūkstošus kubikmetru zāgmateriālu vietējam tirgum un eksportam.

Ražošanas apjomu noteica koktirdzniecības konjunktūra. Ekonomisko krīžu un depresiju laikā tas mēdza jūtami samazināties. Atkarībā no sezonas, zāgētavā strādāja divās vai trijās maiņās. Lielāko daļu produkcijas saražoja pavasarī un vasaras sākumā, vasaras otrajā pusē zāgēšanu parasti pārtrauca.

Trīsdesmitajos gados bija nodarbināti ap 200 cilvēku. Dzenoties pēc lielākas peļņas, īpašnieks darbu intensificēja, par disciplīnas un iekšējās kārtības noteikumu pārkāpšanu uzlika naudas sodus. Tāpat kā pārējos Latvijas kokapstrādes uzņēmumos, darba alga bija zema — lielais vairums strādnieku dienā saņēma divus līdz trīs latus.

Zāgētavas strādniekiem bija raksturīgs revolucionārs noskaņojums. Izmantojot dažādas cīņu formas, viņi uzstājās pret īpašnieka patvaļu, prasīja uzlabot darba apstākļus un paaugstināt algu. Apzinīgākie strādnieki bija kreisās Kurzemes kokapstrādāšanas arodbiedrības biedri. Šī arodbiedrība organizēja un vadīja 1927. gada kokstrādnieku vispārējo streiku un protesta streiku pret kreiso arodbiedrību slēgšanu 1928. gada augustā. Abos streikos piedalījās visi zāgētavas strādnieki.

Jauns posms uzņēmuma vēsturē sākās 1940. gada vasarā, kad Latvijas darbaļaudis gāza fašistisko diktatūru un atjaunoja padomju varu. Mitīņos un demonstrācijās zāgētavas kolektīvs vienprātīgi apsveica sociālistiskos pārveidojumus, ar ražīgu darbu apliecināja savu uzticību jaunajai iekārtai.

Jau 1940. gada 25. jūnijā ievēlēja pirmo fabrikas komiteju. Tā informēja darbiniekus par politiskajiem notikumiem un izskaidroja to nozīmi, kontrolēja administrācijas darbību, rūpējās par iekšējo kārtību, bija vidutāja domstarpību likvidēšanā starp administratīvo personālu un strādniekiem.

Zāgētavas ļaudis rosīgi piedalījās jauno, demokrātisko arodbiedrību izveidošanā. Par savu pārstāvi Liepājas arodbiedrības kokstrādnieku sekcijā viņi ievēlēja Jāni Nezdūļķinu.

1940. gada jūlijā zāgētavu nacionalizēja, apvienoja ar otru zāgētavu un apvienoto uzņēmumu nosauca par rūpnīcu «Sarkanais koks».

II

Otrs uzņēmums, kas kļuva par tagadējās «Baltijas» sastāvdaļu, bija 1890. gadā uzceltā sērskociņu fabrika.

1894. gadā šeit nodarbināja 129 cilvēkus, no tiem tikai četrdesmit bija pieaugušie. Smagos un veselībai kaitīgos darbos par nēcīgu atalgojumu strādāja 14 zēni un 75 meitenes vecumā no 15 līdz 17 gadiem.

1898. gadā fabrika ieguva nosaukumu «Vulkāns».

Fabrikas strādnieki rosīgi piedalījās politiskajā un ekonomiskajā cīņā. 1899. gada maijā viņi bija Liepājas ģenerālstreika dalībnieku priekšgalā. Streiks ilga 10 dienas un vainagojās ar uzvaru. Daudzos uzņēmumos darba dienu samazināja par stundu, algu palielināja par 5 līdz 20 procentiem.

1905. gadā vulkānieši iekļāvās visās revolucionārajās norisēs. Kā ziņoja avīze «Libavskij Vestņik», 10. un 12. februārī vairāku uzņēmumu, to skaitā «Vulkāna», strādnieki pārtrauca darbu. Nelīdzēja īpašnieku draudi slēgt uzņēmumus.

Krievijas kapitālismam strauji attīstoties, fabrika gadu no gada palielināja sērskociņu izlaidi. 1898. gadā saražoja 17 miljonus kārbīņu, 1900. gadā — 45, 1910. gadā — 65, 1913. gadā — 75 miljonus. Sakarā ar pirmo pasaules karu un vācu karaspēka iebrukumu ražošana saruka, 1916. gadā to vispār pārtrauca. Ražošanu atjaunoja tikai pēc kara. 1921. gadā sērskociņu izlaide bija vairs tikai 24 miljoni kārbīņu.

1923. gads iezīmējās ar streiku. Lai kā fabrikas īpašnieki mēģināja strādniekus sašķelt, streiks beidzās ar darba algas paaugstināšanu.

1927. gadā fabrika pārgāja zviedru tresta «Svenska Tadtstics A/B»(STAB) īpašumā. Kad 1929. gadā visu kapitālistisko pasauli aptvēra ekonomiskā krīze, sērkcociņu un skaliņu eksports samazinājās par 90 procentiem, brīžiem uzņēmums strādāja tikai četras dienas nedēļā. Algas kritās gandrīz uz pusi. 1932. gadā STAB daļu strādnieku atlaida, neizmaksājot kompensāciju.

1933. gadā ražošana atkal palielinājās, taču ne tuvu nesasniedzot pirmskara līmeni. 1938. gadā zviedru sērkcociņu trests bankrotēja, un par fabrikas īpašnieci kļuva angļu firma.

Pēc fašistiskā režīma gāšanas 1940. gadā uzņēmumam pavērās plaša izaugsmes perspektīva. Paplašinājās izejvielu bāze un noieta tirgus. Par direktoru iecēla strādnieku Ģirtu Poli, kas bija guvis revolucionāru rūdījumu pilsoņkara frontēs un nelegālajā cīņā.

Decembrī fabrika nodega. Pašreizējā laikā strādājot, kolektīvs īsā laikā uzcēla jaunu, modernu korpusu, taču divpadsmitajā dienā pēc darba atsākšanas sākās hitleriskās Vācijas agresija pret Padomju Savienību. Daudzi strādnieki iekļāvās sava uzņēmuma un pilsētas aizsardzībā, tika izveidotas kaujas grupas.

Vēcu fašistiskās okupācijas laikā fabrika strādāja vienā maiņā ar lieliem pārtraukumiem, tajā bija nodarbināti tikai 70 cilvēki. 1944. gada otrajā pusē okupanti izlaupīja iekārtu un fabrikas telpās ierīkoja munīcijas noliktavu.

Atjaunot sāka 1946. gadā, kad «Vulkānu» pārdēvēja par Liepājas sērkcociņu fabriku «Baltija». Jau nākamā gada martā atkal ražoja sērkcociņus. Pakāpeniski pārgāja uz divu, vēlāk triju maiņu darbu. 1947. gadā veikums — 44 miljoni kārbu.

«Baltija» bija pirmā fabrika Padomju Savienībā, kas sāka ražot sērkcociņus eksportam (1950. g.). Ražošana nepārtraukti un ātri palielinājās, 1957. gadā sasniedzot 570 miljonus nosacītu kārbu. Togad fabriku apvienoja ar kokapstrādes kombinātu Nr. 3, nosaucot par Liepājas kokapstrādes kombinātu «Baltija».

III

1901. gadā Liepājā nodibināja mucu fabriku, kur izgatavoja dažāda tilpuma mucas, arī sviesta muciņas un degvīna pudeļu kastes.

No sāka gala uzņēmums pārdzīvoja grūtības. Tolaik sviesta

muciņas izgatavoja no skābarža un oša, bet šīs koksnes Latvijā bija maz. Iepirkt izejvielas ārzemēs nevarēja, jo trūka valūtas. Tāpēc ražošana bija ļoti nevienmērīga, caurmērā strādāja ap 60 cilvēku. Par smagu fizisku darbu vīriešiem dienā maksāja 3,56 latus, sievietēm — 2,10. Toties pārvaldes personāla atalgojums bija divreiz lielāks, bet nelielās fabriņas vadītājs saņēma 350 latu mēnesī.

Pēc padomju varas atjaunošanas uzņēmumu nacionalizēja. Jaunā vadība kopā ar strādnieku komiteju organizēja sociālistisko sacensību par darba ražīguma kāpināšanu un gada plāna izpildi pirms termiņa. Par pirmo stahānovieti atzina atslēdznieku Jāni Frickopu. Pēc Lielā Tēvijas kara viņu iecēla par direktoru. Jau trešajā dienā pēc vācu karaspēka kapitulācijas atsāka mucu ražošanu. 1945. gadā 39 strādnieki izgatavoja 10 tūkstošus mucu.

Turpmākajos gados ražošana strauji pieauga. Uzņēmuma sērtiments bija visai liels: 50-, 100- un 200-litru mucas, koka kubli un spaiņi, dažāda tilpuma trauki, jumta dēļiši, sērkokciņu kārbu līstiņas, lecekšu rāmji, nelielā daudzumā arī alus mucas. No 1946. gada līdz 1952. gadam mucu izlaide palielinājās četras reizes, darba ražīgums vairāk nekā divkārt.

1953. gadā fabriku apvienoja ar «Liepājas koku». Apvienotā uzņēmuma nosaukums — kokapstrādes kombināts Nr. 3. Paplašinoties zvejas flotei un siļķu nozvejai, radās aizvien lielāka vajadzība pēc mucām. 1957. gadā beidza būvēt jaunu cehu, tā jauda sasniedza 600 tūkstošus mucu gadā.

IV

Vēl viens tagadējā kombināta priekštecis bija kokzāgētava, ko ierīkoja 1906. gadā. Divas ar skaidām kurināmas lokomobiles darbināja divus gaterus, dubultzeimeri, ripzāģi un divus svārstzāģus. Smagā darbā te ik dienu 11 stundas svīda un īpašniekiem peļņu rausa 20 strādnieki.

Laikā, kad Liepājā cēla kara ostu un nocietinājumus, zāgētavai darba netrūka. Tad apgrozījums sniedzās līdz 50 tūkstošiem rubļu gadā.

Pirmā pasaules kara gados zāgētava darbu pārtrauca. Toties pēc kara tā izvērās par pašu lielāko kokapstrādes uzņēmumu pilsētā. Gadā izgatavoja 46 līdz 55 tūkstošus kubikmetru augstas kvalitātes zāģmateriālu. Šo daudzumu ražoja 300 strādnieki. Bija ieviesti bargi iekšējās kārtības noteikumi. Ja tos neievēroja,

īpašnieki vai viņu pilnvarotie varēja vainīgajiem uzlikt naudas sodu no 10 santīmiem līdz latam. Bet lats bija puse no strādnieču dienas algas.

Daudzi strādnieki iestājās kreisajā Kurzemes kokapstrādāšanas arodbiedrībā. 1927. gada pavasarī zāgētavas ļaudis aktīvi piedalījās kokstrādnieku vispārējā streikā. Arodbiedrība palīdzēja no cietuma iznākušajiem pagrīdniekiem iekārtoties darbā. Šo tradīciju zāgētavas un citu radniecīgo uzņēmumu kreisie aktivisti turpināja arī pēc arodbiedrības slēgšanas. 1928. gada 22. augustā sekmīgi norisa ģenerālstreiks.

Pagrīdnieks M. Bārtnieks kopā ar savu bērnības draugu un domubiedru P. Sprūdi izveidoja zāgētavā Komunistiskās partijas šūniņu. Rūpīgi ievērojot konspirāciju, šūniņas biedri veica kolektīvā plašu aģitācijas darbu, audzināja apzinīgus cīnītājus pret buržuāzisko iekārtu.

Pēc padomju varas atjaunošanas zāgētava kļuva par tautas īpašumu. To apvienoja ar sākumā minēto zāgētavu, radot kokapstrādes rūpniecību «Sarkanais koks», bet 1953. gadā apvienoja ar mucu fabriku. Jaunais nosaukums bija Liepājas kokapstrādes kombināts Nr. 3.

VIENTĀ PIECGADU RITMĀ

1957. gadā, sērkociņu fabrikai «Baltija» un kokapstrādes kombinātam Nr. 3 apvienojoties, izveidojās Liepājas kokapstrādes kombināts «Baltija» — viens no lielākajiem šīs nozares uzņēmumiem republikā. Tajā strādāja ap 1100 cilvēku, ražojot gadā produkciju par vairāk nekā 5 miljoniem rubļu. Līdz 1960. gadam uzņēmumu vadīja Voldemārs Stankēvičs — Liepājas aizstāvēšanas dalībnieks, bijušais sērkociņu fabrikas «Baltija» direktors.

Kombināta nodibināšanai bija pozitīva nozīme. Samazinājās pārvaldes un uzskaites aparāts, ražošanas un realizācijas izdevumi. Radās iespēja lietderīgāk izmantot izejvielas. Ar katru gadu auga produkcijas apjoms un kvalitāte, palielinājās darba ražīgums, pazeminājās ražojumu pašizmaksa. Jau 1959. gadā zāģmateriālu izlaide bija pieaugusi par 10 tūkstošiem kubikmetru, mucu ražošana — 2,6 reizes.

1960. gada septembrī par direktoru iecēla Edgaru Mūkinu. Šajā amatā viņš strādāja līdz aiziešanai pensijā 1975. gadā.

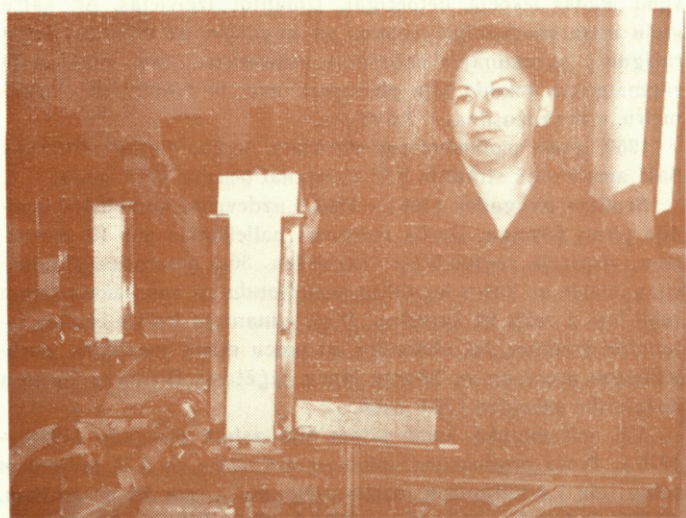
Septītās piecgades (1961.—1965.) uzdevumu kombināts izpildīja pirms termiņa. Darba ražīgums palielinājās par 10 procentiem, vispārējā rentabilitāte sasniedza 30,3 procentus. Produkcijas izlaide uz katru ieguldīto pamatfondu un apgrozāmo fondu rubli bija 2 rubļi 90 kapeikas. Plaši izmantoja Valsts bankas īstermiņa kreditus, lai sērkociņu un mucu cehos mazinātu darbietilpīgos procesus un būvētu jaunu zāģētavu. Divstāvu korpusa celtniecību pabeidza 1965. gadā.

Vēl veiksmīgāka kombinātam bija astotā piecgade (1966.—1970.). Preču produkcijas apjoms palielinājās no 5,75 miljoniem rubļu līdz 7,4 miljoniem, darba ražīgums — par 30 procentiem. Vidējā darba alga pieauga no 90 līdz 128 rubļiem mēnesī.

1966. gadā sāka darbināt divus lieljaudas gaterus. 1970. gadā uzstādīja 10-tonnu steķa celtni, gūstot iespēju ievērojami meha-

Vairāk nekā 60 gadus uzņēmumā nostrādājis Darba Sarkanā Karoga ordeņa kavalieris Jānis Nezdulķins

Antoņina Smirnova apbalvota ar Darba Sarkanā Karoga ordeni.
Viņas nepārtrauktais darba stāžs — 23 gadi

nizēt baļķu izkrašanu un zāgmateriālu iekrašanu, samazināt krāvēju skaitu un atvieglot visu darbu.

Toties grūtību pilna izrādījās devītā (1971.—1975.) piecgade. Lika sevi just iepriekšējo gadu vētrgāzes, kas bija nodarijušas milzu postījumus republikas mežiem. Pasliktinājās kombinātam

Lielā Tēvijas kara laikā Berta Bahmetenko varonīgi cīnījās pret Dzimtenes ienaidniekiem 130. latviešu strēlnieku korpusa rindās. Par kaujās gūtajiem apbalvojumiem tagad pievienojies Darba Sarkanā Karoga ordenis

piegādāto baļķu kvalitāte, tāpēc kritās darba ražīgums un zāgmateriālu derīgais iznākums. Produkcijas pašizmaksa pārsniedza brusu un dēļu atlaides cenu.

Taču, pašai izdevās strādājot, kolektīvam izdevās grūtības pārvarēt. Prāvi līdzekļi tika ieguldīti sērskābes ceha modernī-

zēšanā. Lai pilnīgi mehanizētu materiālu iekraušanu un izkraušanu, uzstādīja vēl vienu 10-tonnu steķa celtni. Uzcēla bērnu dārzu-mazbērnu novietni 140 vietām, bet vecajā pirmsskolas bērnu iestādē iekārtoja kopmitni vairāk nekā 30 strādniekiem.

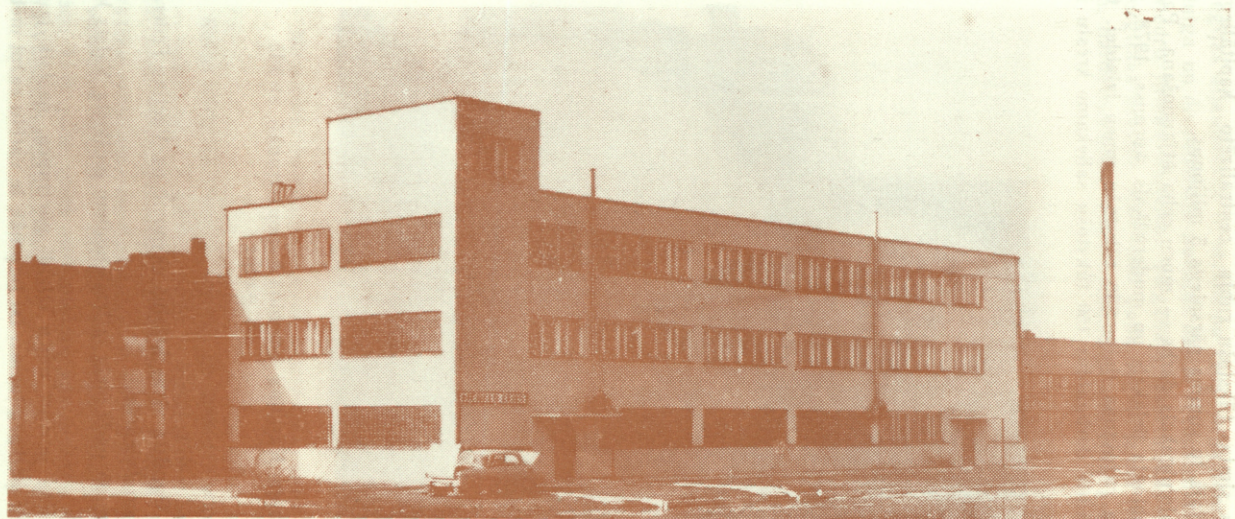
1975. gadā par kombināta direktoru sāka strādāt Kristaps Vanags.

38 gadus «Baltijai» ziedojusi Valija Rozentāle

AR SODIENTIGU VĒRIENU

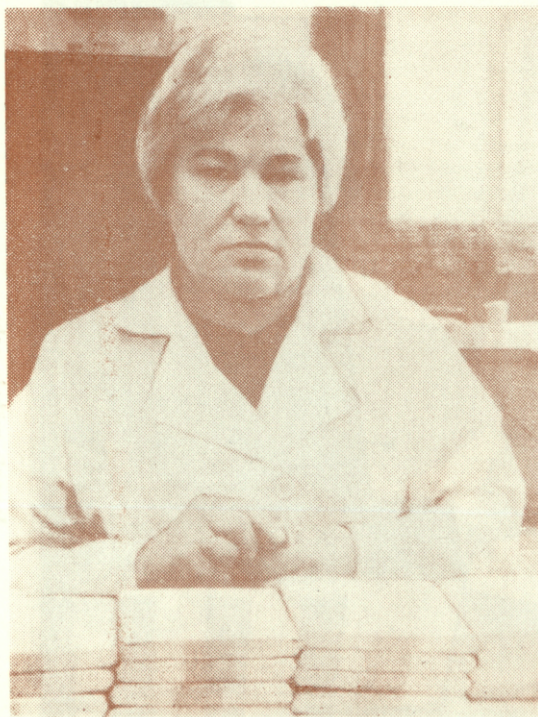
«Baltijas» vēsturē nozīmīga lappuse ir desmitā piecgade. Nekad agrāk nebija tik plaša darbu vērleņa, tik prāva līdzekļu ieguldījuma kombināta ceļu un noliktavu celtniecībā, tehnikas modernizēšanā. Iepriekšējās piecgadēs uzņēmumam mēdza pie-

Jaunais mēbeļu cehs

šķirt dažus simtus tūkstošu rubļu centralizēto kapitālieguldījumu, bet šajā to summa pārsniegs 5 miljonus.

Pats apjomīgākais darbs — mucu ceha atjaunošana. Pašlaik tas ir kombināta lielākais un modernākais korpuss. 1978. gadā tur ierīkoja ražošanas līniju 250 tūkstošu mucu izlaidei. Gadu vēlāk uzstādīja darbgaldus 150 tūkstošu saliekamo krēslu izga-

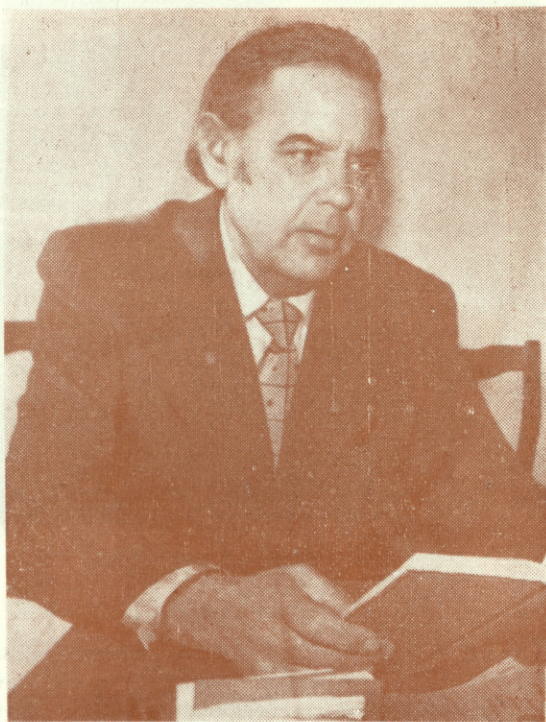
Gaida Kārkliņa kombinātā nepārtraukti strādā
36 gadus

tavošanai. Gandrīz visus krēslus eksportē uz Vācijas Federatīvo Republiku un Zviedriju.

Jau pirmajā gadā šiem izstrādājumiem piešķirta Valsts kvalitātes zīme.

1980. gada janvārī mucu izlaidi pārtrauca, pašlaik jaunajā korpusā veic pārkārtojumus, lai turpmāk te varētu ražot mēbeles.

Otrs nozīmīgākais pasākums kombināta tehniskās bāzes un tehnoloģijas atjaunošanā ir sērkociņu ceha vienautomātu nodaļas pilnīga un divautomātu nodaļas daļēja rekonstrukcija, uzstādot zviedru firmas «Arenko» piegādāto iekārtu, kas pašlaik ir vissarežģītākā pasaulē. Kad 1980. gada nogalē jaunā tehnika būs apgūta, darba ražīgums abās nodaļās palielināsies aptuveni 1,5

Nopelniem bagātais racionalizators Jānis Leinis

reizes. Rekonstrukcijā, mašīnu iegādē un montāžā iegulditie līdzekļi — vairāk nekā 2 miljoni rubļu — atmaksāsies samērā ātri.

1977. gadā sērkociņu ceha divautomātu nodaļā uzstādīja augstražīgu automātu «Hering 311», kas spēj izgatavot 2,25 miljonus sērkociņu stundā — par 50 procentiem vairāk nekā vecais agregāts. Tajā pašā gadā sērkociņiem, kas domāti eksportam, piešķīra Valsts kvalitātes zīmi.

Desmitajā piecgadē uzceltas trīs lielas noliktavas sērkoņū, taras un būvmateriālu glabāšanai, ūdenstornis, maģistrālais ūdensvads, divas transformatoru apakšstacijas, 3,5 kilometrus gara elektrokabeļtrase ar 10 kilovatu spriegumu. Iegādāti vairāki automobiļi, agregāti zemes rakšanai, iekraušanai un iekraušanas darbu mehanizēšanai.

Uzņēmuma veterāns Nikolajs Lācis

1978. gada vidū nodibināja ražošanas apvienību «Baltija», par tās ģenerāldirektoru kļuva Kristaps Vanags. Apvienībā iekļāva Liepājas kokapstrādes kombinātu «Baltija» (apvienības vadotājs uzņēmums) un Kuldīgas kokapstrādes kombinātu «Vulkāns».

Simtgades priekšvakarā jubilāram ir šādi cehi: mēbeļu, sērkoņū, kokapstrādes, remonta un mehāniskais, enerģētiskais, transporta un celtniecības. Cehos uzstādīti 483 darbgaldi, to skaitā 282 kokapstrādes mašīnas. Visus šos agregātus darbina 633 elektromotori ar 2662 kilovatu kopjaudu.

Ar lielu gandarījumu «Baltijas» kolektīvs uzņēma PSKP CK un PSRS Ministru Padomes lēmumu «Par to, kā uzlabot plānošanu un palielināt saimnieciskā mehānisma ietekmi ražošanas efektivitātes un darba kvalitātes paaugstināšanā». Sākot ar

1975. gadu, kombināta darba algas fondu plāno kapeikās uz vienu normatīvās tīrās produkcijas rubli. Tas ļauj precīzāk noteikt darba algai nepieciešamos līdzekļus.

Tīrās produkcijas apjoms precīzāk ataino visus grozījumus

Daudzkārtējais PSRS, Latvijas PSR čempions soļošanā Arvids Meņģis. Nepārtrauktais darba stāžs jau tuvu trim gadu desmitiem

nepieciešamā darba patēriņā. Ieviešot tīrās produkcijas rādītāju, kolektīvs ir ieinteresēts samazināt ražošanu materiālietilpību, un šis apstāklis labvēlīgi ietekmē pašizmaksas pazemināšanu. Jaunais rādītājs prasa stingru plāna izpildi paredzētajā nomenkla-

tūrā, uzliek par pienākumu uzlabot ražošanas organizāciju, kāpināt darba ražīguma pieauguma tempus.

Savus uzdevumus saimnieciskā mehānisma ietekmes palielināšanā arvien labāk izprot gan kombināta inženiertehniskie darbinieki, kas mācās kvalifikācijas celšanas kursus, gan strādnieki, mācīties ekonomiskās izglītības sistēmā, komunistiskā darba skolās, Tautas universitātes tehniski ekonomiskajā fakultātē.

Dzied sieviešu vokālais ansamblis

UZŅĒMUMA ZELTA FONDS

Panākumus kaldina kadri — strādnieki, inženieri, tehniķi, kalpotāji. Darbinieku kopskaits pārsniedz tūkstoti. Krietns pulks — vairāk nekā četri simti cilvēku ir komunistiskā darba triecienieki. Tie ir labi sava amata pratēji, čakli darba darītāji, padoma un parauga devēji jaunajai kokstrādnieku audzei.

Viens no viņiem ir Jānis Nezduļķins. Viņš dzimis 1906. gadā Liepājā, strādnieku ģimenē. Trīspadsmit gadus vecs viņš sāka strādāt turpat, kur tēvs — zāģētavā. Visu savu darbīgo mūžu atdevis «Baltijai». Pašlaik J. Nezduļķinam 74 gadi, tie manāmi noliekuši veterāna plecus, sen viņš nopelnījis

pensiju, taču joprojām viņš katru dienu raitā solī dodas uz ierasto darba vietu un kā īsts saimnieks rūpējas, lai cehi būtu allaž laikus apgādāti ar izejvielām. Kolēģi saka: «Kad Jānis vairs nestrādās, viņa vietā vajadzēs vismaz divus darbiniekus.»

Uzņēmuma kadriem raksturīga stabilitāte, prāvs darba stāžs.

Vokāli instrumentālais ansamblis «Credo»

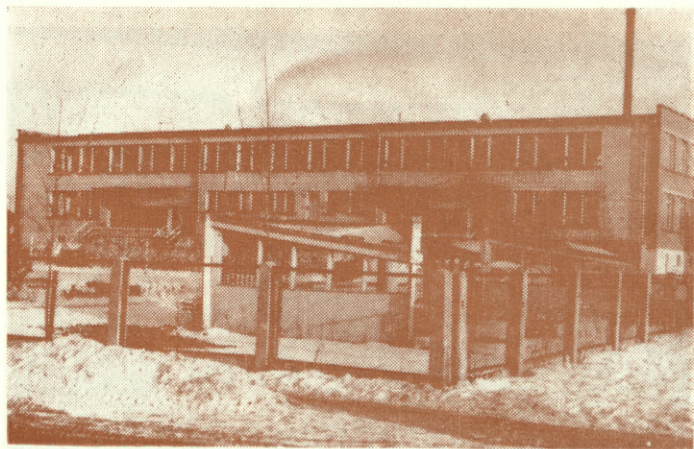
Vairāk nekā 600 strādniekiem tas pārsniedz trīs gadus, 163 — divus gadu desmitus, 137 cilvēki, kas sasnieguši pensijas vecumu, apbalvoti ar medaļu «Darba veterāns».

Kupla ir racionalizatoru saime — vairāk nekā 80 cilvēku. Ik gadu viņi iesniedz ap 100 priekšlikumu tehnikas, tehnoloģijas un darba organizācijas pilnveidei. Šie priekšlikumi dod ievērojamu ekonomisko efektu. Diviem radošu ieceru autoriem — Zanim Piķelim un Jānim Leimim piešķirts Latvijas PSR Nopelniem bagātā racionalizatora goda nosaukums.

Atzīstamu ieguldījumu kombināta atjaunošanā un tālākā attīstīšanā snieguši 32 Lielā Tēvijas kara dalībnieki, puse no viņiem vēl strādā. Kara veterāni ir ne vien zinīgi un čakli darba veicēji, bet arī aktivisti sabiedriskajā dzīvē.

Daudzi «Baltijas» pirmrindnieki ir saņēmuši PSRS ordeņus

un medaļas. Ar Darba Sarkanā Karoga ordeni apbalvoti apaļkoku pārzinis J. Nezdūķins, strādnieces B. Bahmetenko un A. Smirnova, ar ordeni «Goda Zīme» — strādnieki B. Sidorenko, I. Zeme, V. Taperte un meistars R. Titugs, ar III pakāpes Darba Slavas ordeni — G. Finsters, H. Priede un M. Pavlovska,

Kombināta bērnudārzs-mazbērna novietne

ar medaļu «Par darba varonību» — strādnieces Dz. Karlsona un L. Belkina, ar medaļu «Par izcilu darbu» — strādnieki A. Rieksta, A. Maķe un A. Smits. 1970. gadā 104 uzņēmuma darbiniekiem piešķirta jubilejas medaļa «Par varonīgu darbu». Atzīmējot Vladimira Iljiča Ļeņina 110. dzimšanas dienu, 12 strādājošie ir apbalvoti ar Latvijas PSR Augstākās Padomes Prezidija Goda rakstiem.

Kolektīva kodols, vadošais un virzošais spēks ir partijas organizācija, kas apvieno 70 PSKP biedrus un kandidātus. Nav tāda ražošanas iecirkņa, kur neielūkotos viņu vērigās acis, nav cilvēka, kas nebūtu partijas organizācijas rūpju lokā. Komunisti vienmēr ir sociālistiskās sacensības avangardā, rāda pārējiem priekšzīmi, kā ļeņiniski dzīvot un strādāt. Katru gadu partijas organizācija papildina savas rindas no labāko, apzinīgāko darbinieku vidus.

Partijas organizācijas darbojas uzņēmuma pārvaldē, sērkoņū, mēbeļu un kokapstrādes cehos, kā arī palīgcehos. Par par-

tijas biroja sekretāri vairākkārt ievēlēja Leonora Kožuškēvica. Audzinot kolektīvu Ļeņina ideju garā, viņa un pārējie komunisti vienmēr atceras tos bijušos kombināta darbiniekus, kas, spītējot buržuāzijas teroram, pagrīdē cīnījās par padomju varas atjaunošanu Latvijā. Tādi ir Fricis Arnis, Alfrēds Bušenieks, Ģirts Polis, Simanis Simanovičs, Edgars Mūkins .

Aktīvs komunistu palīgs ir komjaunatnes pirmorganizācija. Tajā ir 80 biedru. Izveidotas četras cehu komjaunatnes organizācijas.

Arodbiedrības organizācija un tās komiteja panākušas, ka visi strādājošie piedalās sociālistiskajā sacensībā. Desmit cilvēki apbalvoti ar krūšu nozīmi «10. piecgades sociālistiskās sacensības uzvarētājs». 52 brigādes iekļāvušās kustībā par komunistisku attieksmi pret darbu, vienpadsmit no tām piešķirts komunistiskā darba brigādes nosaukums.

Vairākām darbaļaužu brīvprātīgajām biedrībām kombinātā ir savas pirmorganizācijas: Sarkanā Krusta (700 biedru), DOSAAF (150), Vissavienības izgudrotāju un racionalizatoru (140), Zinātniski tehniskajai (100), Zinību (38), Grāmatu draugu biedrībai (15). Tas liecina, ka sabiedriskā dzīve uzņēmumā šit augstu vilni.

DARBS AR ATPŪTU TE MIJAS

Ikvienu paaudze ir domājusi par savu maiņu, ir bažijusies: kāda tā būs? «Baltijas» gados vecākie ļaudis var būt apmierināti — no kombināta strādājošiem 180 jauniešiem vairāk nekā simts apguvuši vidējo (ieskaitot speciālo) vai augstāko izglītību. Pašlaik augstskolu un tehnikumu klātienes un neklātienes nodaļās mācās 18 jaunieši, puse no tiem saņem kombināta stipendiju. Desmit jaunie strādnieki izglītību turpina vakara vidusskolās.

1978. gadā pie Bārtas ierikota atpūtas bāze. Pašreiz tajā vienlaikus var uzturēties 28 cilvēki, bet, kad bāzes izbūve būs pilnīgi pabeigta, atpūtnieku skaits ievērojami pieaugs. Katru gadu vismaz 50 cilvēku saņem uzturzīmes uz sanatorijām un atpūtas namiem, 500 strādājošo autobusos apceļo Latviju un brālīgās padomju republikas, 10 tūristi dodas ekskursijā uz ārzemēm.

Senas tradīcijas «Baltijā» ir mākslinieciskajai pašdarbībai. Jau gadsimta sākumā sērkokļu fabrikā bija sieviešu koris, kas ar revolucionārām dziesmām uzstājās Liepājas darbaļaužu mītiņos 1905. gadā. Šī kora pēctecis ir sieviešu vokālais ansamblis, kas skatēs un festivālos izcīnījis godalgotas vietas. Astoņus gadus ansambli vada Aristīds Tiltiņš, desmit gadus dzied M. Kehre, Š. Kļoma, V. Vaivare, A. Slaboviča.

Visā republikā populārs ir 1974. gadā nodibinātais vokāli instrumentālais ansamblis «Credo» (vadītājs Valdis Skujiņš). Par panākumiem 1979. gada politisko dziesmu festivālā «Credo» izpelnījās koncertturneju pa Baikāla-Amūras maģistrāli.

Pilsētas, republikas un Vissavienības mērogā atzinību iemantojis kombināta sarkanais stūrītis. Tas kļuvis ne vien par sapulci, lekciju un izstāžu rīkošanas vietu, bet arī par mākslinieciskās pašdarbības centru. Sarkanajā stūrītī darbojas divi bērnu deju kolektīvi ar 30 dalībniekiem, daiļlasītāju pulciņš, rokdarbu pulciņš, piegriešanas un šūšanas skola.

Katrs otrais kombināta darbinieks ir fizkultūrietis. 1978. un 1979. gadā «Baltija» ieguva pirmās vietas pilsētas spartakiādē. Veicies arī arodbiedrības republikāniskās komitejas rīkotajās spartakiādēs, it sevišķi šāvēju komandai, kurā rezultatīvākais ir uzņēmuma veterāns Jānis Jēkabsons, un dambretistiem ar meistarkandidātu Andri Opi priekšgalā.

Ilggadējais strādnieks Arvīds Meņģis divus gadus pēc kārtas izcīnīja PSRS čempiona nosaukumu soļošanā, divreiz uzvarēja VACP meistarsacīkstēs un desmit reizi tika republikas čempiona godā. Gunārs Finsters sekmīgi startējis pilsētas un republikas mēroga sacensībās garo distanču skriešanā. Liepājas čempiona nosaukumu vairākkārt ieguvusi «Baltijas» futbola komanda. Ievēribas cienīgs panākums ir boksera Turaida Dragūna izcīnītā sudraba medaļa PSRS tautu VII spartakiādē un viņa iekļaušana PSRS olimpiskās izlases kandidātos.

1960. gadā entuziastu grupa, kuras «dvēsele» joprojām ir Edgars Šmits, nodibināja ūdenssporta klubu «Baltija». Par kombināta līdzekļiem iegādātas vairākas motorlaivas un jahtas. Edgars Šmits un viņa biedri daudz brīvā laika ziedojuši piestātņu, kluba ēkas, jahtu un laivu būvei. Pašu spēkiem izgatavoti arī ūdenssporta un ledussporta rīki. Sacensībās klubs vairāk-

kārt izcīnījis godalgotas vietas, vislabākos panākumus guvis Elmārs Smiltnieks, OK Ding klasē 1974. un 1976. gadā izcīnot PSRS čempiona laurus.

Kopš 1974. gada darbojas Auto-motoamatieru biedrības pirmorganizācija. 1977. gadā rikoja ralliju «Baltija-77», kas turpmākajos gados kļuva tradicionāls. Rallijā piedalās gan Liepājas, gan citu pilsētu rūpniecības uzņēmumu autoamatieri.

* * *

Tāds īsumā ir stāsts par Liepājas kokapstrādes kombināta «Baltijas» simtgadi. Paaudze pēc paaudzes cīnījās, lai nokratītu ekspluatācijas jūgu. Cīnījās un izcīnīja gaišo šodienu. Liekot pirmo soli otrajā simtgadē, «Baltijas» ļaudis ar optimismu raugās nākotnē, paši to veido ar krietnu darbu.

OT ЛЕСОПИЛКИ ДО СОВРЕМЕННОГО КОМБИНАТА
на латышском языке
Издание производственного объединения «Балтия»

Sastādīja **E. Mūkins**
Par izdevumu atbild **J. Vecvagars**

Составитель **Э. Мукин**
Отв. за выпуск **Я. Вецвагарс**

Nodots salikšanai 30.06.80. Parakstīts iespiešanai 16.07.80.
JT 16229. Formāts 84×100/32. Astroreks. Literatūras garnitūra.
Augstspiede. 0,75 fiz. iespiedl. 1,17 uzsk. iespiedl.
Metiens 1500 eks. Pas. 2812. Bezmaksas.
Ražošanas apvienība «Baltija», 229700, Liepājā, Jaunā ielā 52/54.
Iespiests Liepājas tipogrāfijā, 229700, Liepājā, A. Purpura ielā 10. r

LATVIJAS NACIONĀLĀ BIBLIOTĒKA

0317086026

(0,20)

Kontroleksemplārs